

Uitspraken

ZAAKNUMMER	201010001/1/R2
DATUM VAN UITSpraak	woensdag 9 mei 2012
TEGEN	de raad van de gemeente Hoogezand-Sappemeer
PROCEDURESOORT	Eerste aanleg - meervoudig
RECHTSGEBIED	Ruimtelijke-orderingskamer - Bestemmingsplannen Groningen

201010001/1/R2.

Datum uitspraak: 9 mei 2012

AFDELING

BESTUURSRECHTSPRAAK

Uitspraak in het geding tussen:

1. [appellant sub 1], wonend te Kiel-Windeweer, gemeente Hoogezand-Sappemeer,
2. [appellant sub 2], wonend te Kropswolde, gemeente Hoogezand-Sappemeer,
3. [appellant sub 3], wonend te Kiel-Windeweer, gemeente Hoogezand-Sappemeer,
4. [appellant sub 4], wonend te Kiel-Windeweer, gemeente Hoogezand-Sappemeer,
5. [appellant sub 5], wonend te Kropswolde, gemeente Hoogezand-Sappemeer,
6. de stichting Stichting Platform Berend Botje (hierna: SPBB), gevestigd te Kiel-Windeweer, gemeente Hoogezand-Sappemeer,
7. [appellant sub 7], wonend te Kropswolde, gemeente Hoogezand-Sappemeer,
8. [appellant sub 8A] en [appellante sub 8B] (hierna gezamenlijk en in enkelvoud: [appellant sub 8]), wonend te Peize, gemeente Noordenveld,
9. [appellant sub 9], wonend te Westerbroek, gemeente Hoogezand-Sappemeer,

en

de raad van de gemeente Hoogezand-Sappemeer,
verweerder.

1. Procesverloop

Bij besluit van 23 augustus 2010, kenmerk 032, heeft de raad het bestemmingsplan "Buitengebied" vastgesteld.

Tegen dit besluit hebben [appellant sub 1] bij brief, bij de Raad van State ingekomen op 10 november 2010, [appellant sub 2] bij brief, bij de Raad van State ingekomen op 19 november 2010, [appellant sub 3] bij brief, bij de Raad van State ingekomen op 6 december 2010, [appellant sub 4] bij brief, bij de Raad van State ingekomen op 9 december 2010, [appellant sub 5] bij brief, bij de Raad van State ingekomen op 10 december 2010, SPBB bij brief, bij de Raad van State ingekomen op 13 december 2010, [appellant sub 7] bij brief, bij de Raad van State ingekomen op 14 december 2010, [appellant sub 8] bij brief, bij de Raad van State ingekomen op 14 december 2010, en [appellant sub 9] bij brief, bij de Raad van State ingekomen op 15 december 2010, beroep ingesteld. [appellant sub 4] heeft zijn beroep aangevuld bij brief van 9 januari 2011. [appellant sub 8] heeft zijn beroep aangevuld bij brief van 11 januari 2011.

De raad heeft een verweerschrift ingediend.

[appellant sub 4], [appellant sub 5] en [appellant sub 1] hebben nadere stukken ingediend.

De Afdeling heeft de zaak ter zitting behandeld op 4 april 2012, waar, [appellant sub 2],

[appellant sub 4], bijgestaan door mr. M.T. Hoen, advocaat te Gorredijk, [appellant sub 5], bijgestaan door mr. C. Lubben, SPBB, vertegenwoordigd door haar [voorzitter], bijgestaan door mr. M.T. Hoen voornoemd, [appellant sub 7], bijgestaan door mr. G. Bussink-Klein Wolterink, [appellant sub 9], bijgestaan door M.G. van der Dong, en de raad, vertegenwoordigd door Y.A. Bartelds, werkzaam bij de gemeente, zijn verschenen.

2. Overwegingen

Ingetrokken beroepsgrond

2.1. Ter zitting hebben [appellant sub 5] en [appellant sub 7] de beroepsgrond met betrekking tot de gestelde onduidelijkheid over het mogelijk maken van een bedrijfswoning bij de paardenhouderij aan de [locatie 1] ingetrokken.

Het beroep van [appellant sub 4]

2.2. [appellant sub 4] betoogt dat in de milieueffectrapportage ten behoeve van het voorliggende plan onvoldoende onderzoek is gedaan naar de mogelijke gezondheidsrisico's van de intensieve veehouderij, in het bijzonder het opslaan en uitrijden van vloeibare mest waarin dierziektes voorkomen. In dit kader wijst hij onder meer op een uitzending van het televisieprogramma Zembla van 13 april 2010 en op een brief van 8 april 2009 van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu omtrent het gebruik van antibiotica in de intensieve veeteelt.

2.2.1. Zoals de Afdeling eerder heeft overwogen (uitspraak van 1 december 2010 in zaak nr. [200910297/1/R3](#)) vindt de bestrijding van besmettelijke dierziekten zijn regeling primair in andere wetgeving. Zij overweegt voorts dat aan de milieuvergunning voorschriften kunnen worden verbonden die de gevolgen voor de volksgezondheid voorkomen dan wel beperken. [appellant sub 4] heeft niet aannemelijk gemaakt dat op die manier de risico's voor de volksgezondheid niet afdoende zouden kunnen worden beperkt. In dit verband is tevens van belang dat [appellant sub 4] niet heeft onderbouwd waarom in dit geval de situatie zou nopen tot nadere regulering van eventuele gezondheidsrisico's in het voorliggende plan.

De beroepen van [appellant sub 3] en [appellant sub 1]

2.3. [appellant sub 3] en [appellant sub 1] betogen dat het plan ten onrechte voorziet in de mogelijkheid tot het bouwen van een nieuwe woning tussen de bestaande lintbebouwing op het perceel aan de Pieter Venemakade nr. 159, dat tegenover hun woningen ligt. Hiertoe voeren zij aan dat de toegestane bouwmogelijkheid op dit perceel de cultuurhistorische waarden van het beschermde dorpsgezicht van de kern Kiel-Windeweer aantast. Voorts betogen [appellant sub 3] en [appellant sub 1] dat dit plandeel leidt tot een aantasting van hun uitzicht en tot een vermindering van de waarde van hun woningen.

2.3.1. De raad stelt dat bij de keuze van locaties voor woningbouw in Kiel-Windeweer is aangesloten bij de beeldbepalende structuren van het dorp en is gelet op eventuele belemmering van bestaande agrarische bedrijfsvoering door de bouw van nieuwe woningen. Hierbij is volgens de raad zorgvuldig omgegaan met de aanwijzing van Kiel-Windeweer als beschermd dorpsgezicht. De waarden van het beschermde dorpsgezicht zijn rechtstreeks vertaald naar het plan en worden niet aangetast door deze nieuwbouwlocatie, aldus de raad.

2.3.2. De woningbouwlocatie aan de Pieter Venemakade nr. 159 is in het plan als zodanig bestemd, omdat daarvoor een concreet bouwplan bestond. Voor de overige potentiële woningbouwlocaties is in het plan een wijzigingsbevoegdheid opgenomen. Blijkens paragraaf 4.2.6 van de plantoelichting is bij het bepalen van nieuwe locaties voor woningbouw rekening gehouden met de huidige stedenbouwkundige en landschappelijke karakteristieken van de kern Kiel-Windeweer, waaronder het behoud van de openheid van het gebied, door op onbebouwde percelen die breder zijn dan 70 meter geen woningbouw toe te staan. In de plantoelichting is vermeld dat de gekozen nieuwbouwlocaties de karakteristieke waterlopen niet aantasten.

[appellant sub 3] en [appellant sub 1] hebben niet aannemelijk gemaakt dat de mogelijkheid tot

het bouwen van één woning op het perceel aan de Pieter Venemakade nr. 159 tot een noemenswaardige aantasting van het beschermde dorpsgezicht van Kiel-Windeweer leidt.

2.3.3. De Afdeling overweegt dat in het algemeen aan een geldend bestemmingsplan geen blijvende rechten kunnen worden ontleend. De raad kan op grond van gewijzigde planologische inzichten en na afweging van alle betrokken belangen andere bestemmingen en planregels voor gronden vaststellen. [appellant sub 3] en [appellant sub 1] kunnen derhalve geen aanspraak maken op een blijvend vrij uitzicht.

Aangezien het perceel aan de Pieter Venemakade nr. 159 onder het voorheen geldende plan niet bebouwd mocht worden, kan niet worden ontkend dat het plan leidt tot verlies aan uitzicht in de richting van de nieuwe - reeds gebouwde - woning. Gelet op de afstand van ongeveer 35 meter tussen de woningen van [appellant sub 3] en [appellant sub 1] en het bestreden plandeel alsmede de toegestane bouwmogelijkheden voor de nieuwe woning ingevolge artikel 17.2.3 van de planregels, inhoudende een oppervlakte van maximaal 300 m² en maximaal twee bouwlagen met een kap, heeft de raad deze aantasting van het uitzicht en vermindering van het woongenot voor [appellant sub 3] en [appellant sub 1] niet onevenredig nadelig hoeven te achten.

2.3.4. Wat betreft de eventuele nadelige invloed van de bouw van een nieuwe woning aan de Pieter Venemakade nr. 159 op de waarde van de woningen van [appellant sub 3] en [appellant sub 1] acht de Afdeling niet aannemelijk gemaakt dat die eventuele waardevermindering zodanig zal zijn dat de raad bij de afweging van de belangen hieraan een groter gewicht had moeten toekennen dan aan de belangen die met de realisering van het bestreden plandeel aan de orde zijn.

De beroepen van [appellant sub 2] en [appellant sub 8]

2.4. [appellant sub 2] voert aan dat het plan ten onrechte niet voorziet in een agrarisch bouwvlak van 1,5 hectare voor zijn perceel aan de [locatie 2] in Kropswolde. Volgens [appellant sub 2] is met het oog op mogelijke toekomstige uitbreidingen het toegekende bouwvlak van één hectare te klein. Tevens wenst [appellant sub 2] dat de vorm van het bouwvlak wordt aangepast, zodat de gronden die behoren tot het bouwvlak zullen gaan grenzen aan de bestaande landbouwweg tussen de woningen aan de Woldweg nr. 165 en nr. 167 en hij hierdoor van die landbouwweg gebruik kan blijven maken.

[appellant sub 8] betoogt dat voor de uitbreiding tot 1,5 hectare van zijn melkveebedrijf aan de Dorpsstraat nr. 314 in Kiel-Windeweer in 2009 een bouwvergunning was verleend en daarom ten onrechte geen groter bouwvlak voor zijn perceel is opgenomen in het plan. Het toegekende bouwvlak op dit perceel is beperkt tot de bestaande bebouwing en dit concrete bouwplan had als zodanig dienen te worden bestemd in het plan, aldus [appellant sub 8].

2.4.1. De raad stelt dat de Omgevingsverordening van de provincie Groningen (hierna: de POV) als eis stelt dat agrarische bouwpercelen in beginsel niet groter dan één hectare mogen zijn. Volgens de raad is het niet mogelijk om bij de vaststelling van een bestemmingsplan van deze bepaling van de POV af te wijken en zijn de agrarische bouwvlakken op de percelen van [appellant sub 2] en [appellant sub 8] daarom beperkt tot één hectare.

Met betrekking tot de vorm van het bouwvlak op het perceel van [appellant sub 2] acht de raad het niet wenselijk de vorm van het bouwvlak te wijzigen op de door [appellant sub 2] voorgestelde wijze. Hierbij wijst de raad erop dat dit bouwvlak in dat geval achter de woning aan de Woldweg nr. 165 komt te liggen en dat hierdoor dit deel van dit bouwvlak niet effectief gebruikt zou kunnen worden vanwege de aan te houden afstanden ingevolge de Wet milieubeheer.

Verder merkt de raad op dat de bouwvergunning aan [appellant sub 8] voor uitbreiding van zijn bedrijf tot 1,5 hectare weliswaar in 2009 was verleend, maar dat deze vergunning door het gegrond verklaren van bezwaren hiertegen is herroepen en dat thans de bouw aanvraag van [appellant sub 8] wordt aangehouden zolang het voorliggende bestemmingsplan nog niet onherroepelijk is. Indien de door [appellant sub 8] aangevraagde bouwvergunning alsnog wordt verleend en onherroepelijk wordt, zal in een volgende actualisatie van het voorliggende plan het

bouwvlak op zijn perceel worden aangepast aan deze eventuele toekomstige situatie, aldus de raad.

2.4.2. Ingevolge artikel 4.1, eerste lid, van de Wet ruimtelijke ordening (hierna: Wro), voor zover hier van belang, kunnen bij of krachtens provinciale verordening regels worden gesteld omtrent de inhoud van bestemmingsplannen en de daarbij behorende toelichting, indien provinciale belangen dat met het oog op een goede ruimtelijke ordening noodzakelijk maken.

Ingevolge het tweede artikellid stelt de raad binnen een jaar na inwerkingtreding van de verordening een bestemmingsplan of een beheersverordening vast met inachtneming van de verordening, tenzij bij de verordening een andere termijn wordt gesteld.

2.4.3. Door provinciale staten van de provincie Groningen is krachtens artikel 4.1 van de Wro op 17 juni 2009 de POV vastgesteld.

Ingevolge artikel 4.50, eerste lid, van de POV moeten geldende bestemmingsplannen met ingang van 1 juli 2013 in overeenstemming zijn gebracht met onder andere artikel 4.22 van de POV (thans: artikel 4.19a van de POV). Ingevolge het tweede artikellid is de verplichting tot aanpassing van bestemmingsplannen niet van toepassing op bestaande bebouwing en bestaand gebruik.

Het voorliggende plan dient wat betreft de omvang van agrarische bouwvlakken derhalve per 1 juli 2013 in overeenstemming met de POV te zijn gebracht, voor zover dit geen bestaande bebouwing en bestaand gebruik betreft als bedoeld in artikel 4.1 van de POV.

2.4.4. In artikel 4.22, eerste lid, aanhef en onder b, van de POV - zoals deze bepaling luidde ten tijde van de nemen van het bestreden besluit en voor zover hier van belang - is bepaald dat een bestemmingsplan niet voorziet in uitbreiding van agrarische bouwpercelen tot een omvang groter dan één hectare.

Gelet op artikel 4.50, eerste lid, van de POV stelt de raad zich ten onrechte op het standpunt dat ingevolge artikel 4.1 van de Wro nu reeds de verplichting bestaat om het voorliggende plan wat betreft de omvang van agrarische bouwvlakken in overeenstemming met de POV vast te stellen. Hoewel de raad bij de vaststelling van het plan nog niet is gebonden aan hetgeen is bepaald in artikel 4.22 van de POV, dient de raad daarmee wel rekening te houden, hetgeen betekent dat het beleid zoals neergelegd in de POV in de belangenafweging dient te worden betrokken.

In dit geval zijn de toegekende bouwvlakken van elk één hectare voor de percelen van [appellant sub 2] en [appellant sub 8] in overeenstemming met de POV, maar kan de raad daarvan desgewenst gemotiveerd afwijken in het voorliggende plan.

2.4.5. Ten aanzien van [appellant sub 2] overweegt de Afdeling dat [appellant sub 2] stelt dat de bestaande bedrijfswoning, bedrijfsbebouwing, tuin en erf ongeveer 3.500 m² beslaan. Derhalve is meer dan de helft van het toegekende bouwvlak van één hectare nog onbebouwd.

De gewenste verandering van het bouwvlak op het perceel van [appellant sub 2] is ingegeven door een optimale toekomstige benutting van dit bouwvlak, waarop hij in de toekomst wellicht nieuwe bebouwing wil oprichten. Ter zitting is door [appellant sub 2] bevestigd dat voor deze toekomstige ontwikkeling nog geen concreet bouwplan bestaat. Daarmee hoefde de raad bij de vaststelling van het plan dan ook nog geen rekening te houden.

Wat betreft het gebruik van de landbouwweg tussen de woningen aan de Woldweg nr. 165 en nr. 167 stelt de raad terecht dat een verandering van dit bouwvlak hiertoe niet noodzakelijk is. Hierbij is van belang dat blijkens de verbeelding de landbouwweg tussen de percelen aan de Woldweg nr. 165 en nr. 167 als "Agrarisch" is bestemd evenals de gronden van het perceel van [appellant sub 2] die tussen het toegekende bouwvlak en deze landbouwweg liggen. Blijkens de door [appellant sub 2] overgelegde kadastrale kaart behoort de strook grond waarop deze landbouwweg ligt tot zijn perceel. Ingevolge artikel 3.1, onder a en onder k, van de planregels zijn gronden met de bestemming "Agrarisch" onder andere bestemd voor agrarische activiteiten en ondergeschikte

infrastructurele voorzieningen. Door de toegekende bestemming kan [appellant sub 2] derhalve van deze landbouwweg gebruik blijven maken als ontsluitingsroute voor landbouwvoertuigen vanaf zijn perceel en is daartoe geen wijziging van de vorm van dit bouwvlak vereist.

Gelet op het voorgaande heeft de raad wat betreft het perceel van [appellant sub 2] in redelijkheid geen aanleiding behoeven te zien om de omvang of de vorm te veranderen van het bouwvlak dat aan dit plandeel is toegekend.

2.4.6. Wat betreft het bouwvlak dat aan het perceel van [appellant sub 8] is toegekend is niet in geschil dat ten tijde van de vaststelling van het plan geen onherroepelijke bouwvergunning aan [appellant sub 8] was verleend. Gelet op de lopende bouwvergunningsprocedure heeft de raad echter ten onrechte niet gemotiveerd welke ruimtelijke bezwaren bestaan tegen het reeds aangevraagde bouwplan, waarvoor door de provincie Groningen reeds een verklaring van geen bezwaar is afgegeven voor de benodigde vergroting van het bouwvlak tot 1,5 hectare. Dat de hiervoor verleende bouwvergunning nog niet onherroepelijk is doet daar niet aan af, nu dit niet is vereist voor het kunnen opnemen van bouwplannen in een bestemmingsplan en niet is gebleken dat het gemeentebestuur thans onwelwillend staat tegenover het alsnog verlenen van de bewuste bouwvergunning aan [appellant sub 8]. In dit geval is wel sprake van een concreet bouwplan waarmee de raad bij de vaststelling van het plan rekening had moeten houden. Het plan is in zoverre dan ook vastgesteld in strijd met de bij het voorbereiden van een besluit te betrachten zorgvuldigheid.

Voor zover [appellant sub 8] betoogt dat het plan dient te voorzien in een bouwvlak van twee hectare, overweegt de Afdeling dat [appellant sub 8] niet aannemelijk heeft gemaakt dat ten tijde van de vaststelling van het plan voor een dergelijke oppervlakte eveneens een concreet bouwplan bestond, waarmee de raad rekening had moeten houden.

Het beroep van SPBB

2.5. SPBB voert aan dat het plandeel met de bestemming "Water" dat betrekking heeft op het Westerdiepsterdallenkanaal ten onrechte het gebruik voor recreatievaart toestaat. Zij voert hiertoe aan dat de plantensoort krabbenscheer zich herstelt in het Westerdiepsterdallenkanaal, dat een geschikte biotoop is voor de beschermde libellensoort groene glazenmaker. Volgens SPBB tast recreatievaart de krabbenscheer en daarmee de habitat van de groene glazenmaker aan.

Voorts betoogt SPBB dat de verleende vrijstelling krachtens artikel 19, tweede lid, van de Wet op de Ruimtelijke Ordening (hierna: WRO) van het voorheen geldende bestemmingsplan "Buitengebied 1993" uitsluitend geldt voor de aanleg van het Westerdiepsterdallenkanaal en niet voor het gebruik van dit kanaal voor recreatievaart. Tevens is de groene glazenmaker een beschermde soort en kan volgens SPBB geen ontheffing op grond van de Flora- en faunawet (hierna: Ffw) worden verleend. In dit kader wijst SPBB op de uitspraak van de rechtbank Groningen van 4 juni 2010 in zaak nr. 09/929, waarbij het beroep van SPBB tegen de verleende Ffw-ontheffing gegrond is verklaard en het besluit op het bezwaar is vernietigd.

Omdat de groene glazenmaker een beschermde diersoort is, dient het Westerdiepsterdallenkanaal te worden aangewezen als reservaat en moet daarbij recreatievaart worden uitgesloten in de planregels of dient tenminste de bestemming te worden gewijzigd in "Agrarisch", aldus SPBB.

2.5.1. De raad stelt dat in 2005 voor het Westerdiepsterdallenkanaal een vrijstelling krachtens artikel 19, tweede lid, van de WRO is verleend die onherroepelijk is geworden. In 2009 is dit kanaal in gebruik genomen. Het voorliggende plan betreft volgens de raad slechts een vertaling van die eerder verleende vrijstelling. Met betrekking tot het gebruik van de vaarverbinding wijst de raad op de handhavingprocedure in zaak nr. [201007717/1/H1](#) die aanhangig is gemaakt bij de Afdeling door SPBB.

2.5.2. Het college van burgemeester en wethouders van Hoogezand-Sappemeer heeft bij besluit van 13 juli 2005 vrijstelling verleend als bedoeld in artikel 19, tweede lid, van de WRO voor het aanleggen van een vaarverbinding tussen het Kieldiep en het zeilmeer Langebosch te Veendam. Bij uitspraak van 23 februari 2011 in zaak nr. [201007717/1/H1](#), die ziet op het verzoek van SPBB om een gebruiksverbod in te stellen voor het Westerdiepsterdallenkanaal, heeft de Afdeling

overwogen dat de rechtbank Groningen terecht en op goede gronden heeft geoordeeld dat de voormelde vrijstelling er tevens toe strekt het gebruik van dat kanaal als vaarwater mogelijk te maken, zodat het college van burgemeester en wethouders niet bevoegd was tegen dat gebruik handhavend op te treden. Het door de Stichting gevreesde gebruik was derhalve op basis van de vrijstelling reeds mogelijk, zodat het voorliggende plan in zoverre geen nieuwe ontwikkeling mogelijk maakt.

2.5.3. Gelet op het voorgaande staat in rechte vast dat het plan op dit punt in aard en omvang geen gebruiksmogelijkheden biedt die afwijken van het gebruik in het verleende en onherroepelijke vrijstellingsbesluit.

Onder deze omstandigheden sluit de afweging die de raad bij de vaststelling van het plan heeft moeten maken nauw aan bij de afweging van het college van burgemeester en wethouders in het kader van de verzochte vrijstelling. De verandering van het gebruik van de agrarische gronden voor recreatievaart die mogelijk is gemaakt door de verleende vrijstelling is onherroepelijk geworden en moet derhalve voor rechtmatig worden gehouden. Nu het plan niet verschilt van hetgeen de vrijstelling mogelijk maakt en SPBB niet aannemelijk heeft gemaakt dat de feiten en omstandigheden ten tijde van het thans bestreden besluit in relevante mate zijn gewijzigd, ziet de Afdeling geen aanleiding voor het oordeel dat de raad in dit geval een andere afweging had moeten maken.

2.5.4. Met betrekking tot het betoog dat het Westerdiepsterdallenkanaal als reservaat moet worden aangewezen door het gebruik van dit kanaal als vaarweg in de planregels uit te sluiten, overweegt de Afdeling dat de raad hiervoor geen aanleiding behoefde te zien. Hierbij is van belang dat uit hetgeen hiervoor onder 2.5.2 is overwogen volgt dat het gebruik als vaarwater reeds mogelijk is gemaakt door middel van de daar genoemde onherroepelijke vrijstelling en het voorliggende plan in zoverre geen nieuwe ontwikkeling mogelijk maakt.

2.5.5. Ten aanzien van het betoog van SPBB dat de toegekende bestemming aan het Westerdiepsterdallenkanaal dient te worden veranderd van "Water" in "Agrarisch" overweegt de Afdeling als volgt.

Ingevolge artikel 16.1, onder b, van de planregels zijn gronden met de bestemming "Water" onder andere bestemd voor kanalen, vaarten, sloten en daarmee gelijk te stellen waterlopen. Ingevolge artikel 3.1, onder m, van de planregels zijn gronden met de bestemming "Agrarisch" onder andere bestemd voor sloten, beken en daarmee gelijk te stellen waterlopen.

Bij gebrek aan daartoe strekkende bepalingen in de planregels die het gebruik van waterlopen binnen beide bestemmingen nader reguleren, kan het wijzigen van de bestemming "Water" in "Agrarisch" niet ertoe leiden dat op het Westerdiepsterdallenkanaal niet mag worden gevaren. Beide bestemmingen staan het gebruik van waterlopen als vaarwater toe. Gelet hierop valt niet in te zien waarom de raad niet in redelijkheid de bestemming "Water" aan het Westerdiepsterdallenkanaal heeft kunnen toekennen.

2.5.6. Wat betreft de gestelde onuitvoerbaarheid van dit plandeel wegens de vernietiging door de rechtbank Groningen van het besluit op bezwaar inzake de verleende Ffw-ontheffing, overweegt de Afdeling dat die uitspraak de rechtmatigheid van de verleende ontheffing van 27 juni 2008 ingevolge artikel 75 van de Ffw niet heeft aangetast, maar uitsluitend die van het besluit op het bezwaar van 10 augustus 2009. Naar het oordeel van de Afdeling volgt uit de hiervoor aangehaalde uitspraak van de rechtbank Groningen niet zonder meer dat het inmiddels opnieuw genomen besluit op bezwaar inzake de reeds verleende Ffw-ontheffing niet in stand zal kunnen blijven.

Hetgeen SPBB heeft aangevoerd geeft dan ook geen aanleiding voor het oordeel dat de raad op voorhand in redelijkheid hadden moeten inzien dat de Ffw aan de uitvoerbaarheid van het plandeel dat ziet op de Westerdiepsterdallenkanaal in de weg staat.

De beroepen van [appellant sub 5] en [appellant sub 7]

2.6. [appellant sub 5] en [appellant sub 7] betogen dat de afstand tussen de bestaande

paardenhouderij aan de Woldweg nr. 120c en hun woningen 40 meter bedraagt, waarmee in het plan niet wordt voldaan aan de afstand van 50 meter voor het aspect geur die is vermeld in de brochure "Bedrijven en milieuzonering" van de Vereniging van Nederlandse gemeenten (hierna: de VNG-brochure). Voorts betogen zij dat bij de gewijzigde vaststelling van het plan het oprichten van lichtmasten bij deze paardenhouderij mogelijk is gemaakt in de planregels. Volgens hen is dit niet noodzakelijk, omdat ter plaatse geen bedrijfsmatige activiteiten mogen plaatsvinden. De mogelijkheid tot het plaatsen van lichtmasten bij deze paardenhouderij betekent volgens [appellant sub 5] en [appellant sub 7] een aantasting van hun woon- en leefomgeving.

Daarnaast betogen [appellant sub 5] en [appellant sub 7] dat pensionstalling voor deze paardenhouderij ten onrechte niet is uitgesloten, aangezien daarvan in de plantoelichting volgens hen wel wordt uitgegaan. Daar voegt [appellant sub 7] nog aan toe dat in het verleden allerlei uitbreidingen van deze paardenhouderij hebben plaatsgevonden die niet door middel van de verleende vrijstelling in 2001 zijn gelegaliseerd. Het plan dient derhalve afgestemd te worden op de situatie waarop het vrijstellingsbesluit uit 2001 is gebaseerd, zodat handhavingprocedures tegen die illegale uitbreidingen kunnen worden gevoerd, aldus [appellant sub 7].

2.6.1. De raad stelt dat in de plantoelichting is vermeld waarom is gekozen voor het volledig legaliseren van deze paardenhouderij en niet wordt volstaan met de situatie van de verleende vrijstelling uit 2001. Met betrekking tot de lichtmasten is volgens de raad een compromis gezocht tussen de belangen van de omwonenden en de eigenaar van de paardenhouderij. De raad acht het acceptabel dat in de donkere avonduren van de rijbak gebruik kan worden gemaakt door lichtmasten, omdat die verlichting slechts beperkte tijd en niet in de nachtelijke uren zal worden gebruikt. Met betrekking tot de VNG-brochure stelt de raad dat die is bedoeld voor nieuwe situaties en in dit geval sprake is van een bestaande situatie. Bovendien is sprake van een kleinschalige paardenhouderij, zodat de raad de afstand van 40 meter uit ruimtelijk oogpunt acceptabel acht. De raad stelt voorts dat de plantoelichting en de planregels voor pensionstalling bij de desbetreffende paardenhouderij overeenstemmen.

2.6.2. Ten aanzien van het betoog van [appellant sub 7] dat ten onrechte al het gebruik en alle bebouwing in het plan is gelegaliseerd, overweegt de Afdeling dat geen rechtsregel zich ertegen verzet dat een bestemmingsplan planologisch meer mogelijk maakt dan op grond van een eerder verleende vrijstelling krachtens artikel 19 van de WRO. Aan de raad komt in beginsel een grote mate van beleidsvrijheid toe bij het bepalen van de bestemmingen van een bestemmingsplan. In het plan is aan de gronden waarop de desbetreffende paardenhouderij is gevestigd de bestemming "Agrarisch" met de nadere aanduiding 'paardenhouderij-meerwijk' toegekend. Ter beoordeling in deze procedure staat slechts of de raad zich in redelijkheid op het standpunt heeft kunnen stellen dat deze in het plan opgenomen regeling voor de paardenhouderij niet in strijd is met een goede ruimtelijke ordening.

2.6.3. Ten aanzien van de VNG-brochure wijst de Afdeling erop dat de afstanden die zijn opgenomen in de VNG-brochure indicatief zijn en afwijking hiervan mogelijk is, omdat de feitelijke milieubelasting als gevolg van het in het plan toegestane gebruik relevant kan verschillen van de gehanteerde uitgangspunten in de VNG-brochure. Hierdoor kan sprake zijn van een hogere of lagere feitelijke milieubelasting, hetgeen gevolgen heeft voor de te hanteren richtafstanden.

In het onderhavige geval heeft de raad zich in redelijkheid op het standpunt kunnen stellen dat een afstand van 40 meter tussen de woningen van [appellant sub 5] en [appellant sub 7] en de gronden van de bewuste paardenhouderij voldoende is. Hierbij heeft de raad belang mogen hechten aan de kleinschaligheid van de paardenhouderij, waarvan ter zitting is gebleken dat ter plaatse ongeveer 15 paarden worden gehouden en aan het feit dat de omvang van de bestaande paardenstal geen fysieke ruimte biedt om meer paarden te houden. Voorts is relevant dat op de gronden die het dichtst bij de woningen van [appellant sub 5] en [appellant sub 7] liggen uitsluitend een langeercirkel aanwezig is die minder vaak wordt gebruikt dan de rijbak en de stallen. In dit verband is tevens van belang dat de rijbak en de stallen op een afstand van ongeveer 75 meter respectievelijk ongeveer 130 meter van de woningen van [appellant sub 5] en [appellant sub 7] liggen. Dat de raad in redelijkheid van de richtafstanden van de VNG-brochure heeft kunnen afwijken, geldt temeer nu ingevolge artikel 3.2.1, onder c, van de planregels de omvang en situering van de bestaande bebouwing van deze paardenhouderij niet mogen worden gewijzigd.

2.6.4. Ingevolge artikel 1.76 van de planregels wordt onder een paardenhouderij het volgende verstaan: "Een complex van bebouwing en gronden (waaronder rijbakken) slechts gericht op het houden, weiden, stallen, africhten, trainen en/of berijden van paarden en/of pony's, alsmede de handel in paarden en/of pony's. De activiteiten zijn, anders dan een manege, niet gericht op het (laten) instrueren van derden, het verhuren van paarden en/of pony's, het organiseren van wedstrijden en/of andere evenementen, horeca, logies en/of verenigingsaccommodatie. Het exploiteren van pensionstalling is een ondergeschikte activiteit."

In de plantoelichting is ten aanzien van de paardenhouderij aan de [locatie 1] onder andere het volgende vermeld: "De ontstaansgeschiedenis van de stal kenmerkt zich door handhavingstrajecten. In dit traject is in het verleden toegestaan dat in ondergeschikte mate pensionstalling wordt aangeboden. Uitbreiding van de activiteiten en/of bouwwerken is niet toegestaan."

Gelet op het voorgaande kan de Afdeling het betoog van [appellant sub 5] en [appellant sub 7] niet volgen dat de planregels en de plantoelichting op het punt van het toestaan van pensionstalling als ondergeschikte nevenactiviteit bij deze paardenhouderij niet in overeenstemming met elkaar zijn, zodat dit betoog faalt. Overigens is ter zitting namens de raad toegelicht dat pensionstalling als ondergeschikte nevenactiviteit in dit geval inhoudt dat bij deze paardenhouderij minder dan de helft van het totale aantal van 15 paarden dat ter plaatse kan en mag worden gestald van een andere eigenaar mag zijn.

2.6.5. Ingevolge artikel 3.2.4 van de planregels zijn bij de paardenhouderij lichtmasten met een maximale hoogte van 6 meter toegestaan. Daargelaten de vraag of de activiteiten van de bewuste paardenhouderij bedrijfsmatig dan wel hobbymatig zijn, volgt de Afdeling het betoog niet dat het plaatsen van lichtmasten uitsluitend noodzakelijk zou zijn bij een bedrijfsmatig geëxploiteerde paardenhouderij, omdat niet valt in te zien dat bij een hobbymatige paardenhouderij niet evenzeer behoefte kan bestaan om 's avonds gebruik te maken van een rijbak.

Wat betreft de gestelde aantasting van hun woon- en leefklimaat overweegt de Afdeling dat in artikel 3.2.4 van de planregels voor deze paardenhouderij ten onrechte het maximale aantal lichtmasten en de locatie daarvan niet zijn vastgelegd. De raad heeft niet onderbouwd dat desondanks voor de omliggende woningen geen onaanvaardbare lichthinder zal kunnen optreden door het toestaan van lichtmasten bij deze paardenhouderij. Het bestreden besluit, voor zover dat betrekking heeft op artikel 3.2.4 van de planregels, is dan ook genomen in strijd met de bij het voorbereiden van een besluit te betrachten zorgvuldigheid.

Het beroep van [appellant sub 9]

2.7. [appellant sub 9] betoogt dat aan het voorste gedeelte van zijn perceel aan de [locatie 3] ten onrechte de bestemming "Bedrijf" is toegekend. Hiertoe voert hij aan dat dit deel van zijn perceel altijd een woonbestemming heeft gehad en de daarop aanwezige woning tot op heden ook uitsluitend voor woondoeleinden wordt gebruikt. Volgens [appellant sub 9] dient uitsluitend aan het achterste deel van zijn perceel een bedrijfsbestemming te worden toegekend zoals dit voorheen ook het geval was.

2.7.1. De raad deelt de stelling van [appellant sub 9] dat een deel van het perceel aan de [locatie 3] altijd een woonbestemming heeft gehad. Ook in het voorheen geldende plan "Buitengebied" uit 1993 rustte op het voorste gedeelte van dit perceel een woonbestemming. Naar aanleiding van de door [appellant sub 9] ingediende zienswijze tegen het ontwerpplan is echter aangenomen dat bij [appellant sub 9] behoefte bestond aan een bedrijfswoning en een bedrijfsbestemming voor dit perceel in plaats van een woonbestemming, aldus de raad.

2.7.2. Ter zitting is vast komen te staan dat [appellant sub 9] een bedrijfswoning wenst op te richten op zijn perceel aan de [locatie 4] en niet op zijn perceel aan de [locatie 3]. Voorts is namens de raad meegedeeld dat geen ruimtelijke bezwaren bestaan tegen het wijzigen van de toegekende bestemming aan het perceel aan de [locatie 3] en daarmee de planologische situatie onder het voorheen geldende bestemmingsplan "Buitengebied" uit 1993 te herstellen.

Nu de wijziging van de toegekende bestemming aan dit plandeel berust op een misverstand, ziet

de Afdeling aanleiding voor het oordeel dat het bestreden besluit, voor zover dit het plandeel betreft dat ziet op het perceel aan de [locatie 3], is genomen in strijd met de bij het voorbereiden van een besluit te betrachten zorgvuldigheid.

2.7.3. Ten aanzien van de wens van [appellant sub 9] om op zijn perceel aan de [locatie 4] een bedrijfswoning op te richten bij de bestaande loods, overweegt de Afdeling dat een dergelijk verzoek niet blijkt uit de door [appellant sub 9] ingediende zienswijze. Ter zitting is namens [appellant sub 9] ook bevestigd dat de raad niet zonder meer uit zijn zienswijze kon afleiden dat het verzoek om een bedrijfswoning zag op het perceel aan de [locatie 4], mede omdat ten tijde van het vaststellen van het plan op de percelen van [appellant sub 9] sprake was van twee bestaande bedrijfswoningen.

Gelet hierop ziet de Afdeling geen aanleiding voor het oordeel dat de raad, wat betreft het perceel aan de [locatie 4], op basis van de zienswijze van [appellant sub 9] de mogelijkheid tot het oprichten van een bedrijfswoning ter plaatse had moeten beoordelen en hieromtrent een afweging had moeten maken bij de vaststelling van het voorliggende plan. De Afdeling ziet dan ook geen aanleiding om het bestreden besluit wat betreft dit plandeel te vernietigen.

Conclusies

2.8. In hetgeen [appellant sub 4], [appellant sub 3], [appellant sub 1], [appellant sub 2], SPBB en [appellant sub 9] - voor zover dat betrekking heeft op zijn perceel aan de [locatie 4] - hebben aangevoerd, ziet de Afdeling geen aanleiding voor het oordeel dat de raad zich niet in redelijkheid op het standpunt heeft kunnen stellen dat het plan in zoverre strekt ten behoeve van een goede ruimtelijke ordening. De beroepen van [appellant sub 4], [appellant sub 3], [appellant sub 1], [appellant sub 2] en SPBB zijn geheel ongegrond en het beroep van [appellant sub 9] is deels ongegrond.

Gelet op hetgeen is overwogen onder 2.4.6 is het bestreden besluit, voor zover dat ziet op de vaststelling van het plandeel met de bestemming "Agrarisch" dat betrekking heeft op het perceel van [appellant sub 8] aan de [locatie 5] in Kiel-Windeweer, genomen in strijd met artikel 3:2 van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb).

Gelet op hetgeen is overwogen onder 2.6.5 en 2.7.2 is het bestreden besluit, voor zover dat ziet op de vaststelling van artikel 3.2.4 van de planregels met betrekking tot de paardenhouderij aan de [locatie 1] in Kropswolde en van het plandeel met de bestemming "Bedrijf" dat betrekking heeft op het perceel van [appellant sub 9] aan de [locatie 3] in Westerbroek, genomen in strijd met artikel 3:2 van de Awb.

De beroepen van [appellant sub 8], [appellant sub 5] en [appellant sub 7] zijn geheel gegrond en het beroep van [appellant sub 9] is voor het overige gegrond. Het bestreden besluit dient in zoverre te worden vernietigd. Gelet op het belang van rechtszekerheid voor [appellant sub 8] zal de Afdeling de raad opdragen een nieuw besluit te nemen ten aanzien van dit plandeel en daartoe een termijn stellen.

2.8.1. Ten aanzien van de beroepen van [appellant sub 5] en [appellant sub 7] en de onder 2.6.5 geconstateerde lacune dat in artikel 3.2.4 van de planregels ten onrechte niet is voorzien in nadere bepalingen omtrent het aantal en de situering van de lichtmasten bij de desbetreffende paardenhouderij, ziet de Afdeling aanleiding om overeenkomstig artikel 8:72, vierde lid, aanhef en onder c, van de Awb op de hierna te melden wijze zelf in de zaak te voorzien en te bepalen dat deze uitspraak ten aanzien van dit planonderdeel in de plaats treedt van het vernietigde besluit.

Hierbij betreft de Afdeling dat ter zitting namens de raad is bevestigd dat de eigenaresse van de paardenhouderij voornemens is om maximaal zes lichtmasten te plaatsen en dat die uitsluitend bij de rijbak zullen worden geplaatst, op een afstand van minstens 65 meter van de woningen van [appellant sub 5] en [appellant sub 7]. Tevens heeft de raad zich ter zitting op het standpunt gesteld dat planregels met betrekking tot het gebruik van de lichtmasten niet noodzakelijk zijn, omdat deze paardenhouderij onder het Besluit landbouw milieubeheer (hierna: het Blm) valt en daarin het gebruik van verlichting tijdens de nachtelijke uren nader is gereguleerd.

[appellant sub 5] en [appellant sub 7] hebben ter zitting toegelicht dat de hinder van de vier reeds opgerichte lichtmasten bij de rijbak bestaat uit het kunnen waarnemen van lichtbronnen in het doorgaans duistere buitengebied, maar niet dat deze bestaande lichtmasten leiden tot lichtinval in hun woningen. Voorts is door [appellant sub 5] en [appellant sub 7] niet weersproken dat op de paardenhouderij aan de [locatie 1] het Blm van toepassing is.

Op basis van het verhandelde ter zitting is het niet aannemelijk dat de belangen van derden worden geschaad door het toevoegen van een beperking aan de planregels omtrent de lichtmasten. Gelet op de afstand van minimaal 65 meter tussen de beoogde lichtmasten en de woningen van [appellant sub 5] en [appellant sub 7], het relatief beperkte aantal van zes lichtmasten en het verhandelde ter zitting ziet de Afdeling geen aanknopingspunt voor het oordeel dat het wijzigen van artikel 3.2.4 van de planregels, inhoudende een maximering van het aantal toegestane lichtmasten tot zes en beperking van de locatie daarvan, niet voldoende zal zijn om eventuele hinder van die lichtmasten tegen te gaan of zoveel mogelijk te beperken. Daarbij is in dit geval relevant dat ingevolge voorschrift 1.5.6 en 1.5.7 van de bijlage bij het Blm voor de desbetreffende paardenhouderij geldt dat directe lichtinstraling in woningen als gevolg van de lichtmasten dient te worden voorkomen en dat in ieder geval gedurende de periode tussen elf uur 's avonds en zeven uur 's ochtends de lichtmasten moeten zijn uitgeschakeld.

Proceskostenveroordeling

2.9. Ten aanzien van [appellant sub 4], [appellant sub 3], [appellant sub 1], [appellant sub 2] en SPBB bestaat voor een proceskostenveroordeling geen aanleiding. De raad dient ten aanzien van [appellant sub 8], [appellant sub 5], [appellant sub 7] en [appellant sub 9] op na te melden wijze tot vergoeding van de proceskosten te worden veroordeeld.

3. Beslissing

De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State

Recht doende in naam der Koningin:

I. verklaart het beroep van [appellant sub 9] gedeeltelijk en de beroepen van [appellant sub 5], [appellant sub 7] en [appellant sub 8A] en [appellante sub 8B] geheel gegrond;

II. vernietigt het besluit van de raad van de gemeente Hoogezand-Sappemeer van 23 augustus 2010, kenmerk 032, voor zover dat ziet op de vaststelling van:

a. het plandeel met de bestemming "Agrarisch" met betrekking tot het perceel aan de [locatie 5] in Kiel-Windeweer;

b. artikel 3.2.4 van de planregels met betrekking tot de paardenhouderij aan de [locatie 1] in Kropswolde;

c. het plandeel met de bestemming "Bedrijf" met betrekking tot het perceel aan [locatie 3] in Westerbroek;

III. draagt de raad van de gemeente Hoogezand-Sappemeer op om binnen 52 weken na de verzending van deze uitspraak met inachtneming van hetgeen daarin is overwogen ten aanzien van het plandeel met de bestemming "Agrarisch" dat ziet op de gronden van [appellant sub 8A] en [appellante sub 8B] aan de [locatie 5] in Kiel-Windeweer een nieuw besluit te nemen en dit op de wettelijk voorgeschreven wijze bekend te maken;

IV. bepaalt dat artikel 3.2.4 van de planregels als volgt wordt gewijzigd. Voor het artikel wordt de letter "a." geplaatst en wordt een onderdeel toegevoegd, luidende: "b. ter plaatse van de aanduiding 'paardenhouderij-meerwijck' geldt dat maximaal zes lichtmasten mogen worden opgericht, waarbij ten minste een afstand van 65 meter wordt aangehouden tussen een lichtmast en de grens van een bouwvlak als bedoeld in artikel 17.2.3, onder b.";

V. bepaalt dat deze uitspraak in de plaats treedt van het vernietigde besluit, voor zover dit het onder II.b. genoemde planonderdeel betreft;

VI. verklaart het beroep van [appellant sub 9] voor het overige en de beroepen van [appellant sub 1], [appellant sub 2], [appellant sub 3], [appellant sub 4] en de stichting Stichting Platform Berend Botje geheel ongegrond;

VII. veroordeelt de raad van de gemeente Hoogezand-Sappemeer tot vergoeding van bij [appellant sub 5] in verband met de behandeling van het beroep opgekomen proceskosten tot een bedrag van € 905,22 (zegge: negenhonderdvijf euro en tweeëntwintig cent), waarvan € 874,00 is toe te rekenen aan door een derde beroepsmatig verleende rechtsbijstand;

veroordeelt de raad van de gemeente Hoogezand-Sappemeer tot vergoeding van bij [appellant sub 7] in verband met de behandeling van het beroep opgekomen proceskosten tot een bedrag van € 874,00 (zegge: achthonderdvierenzeventig euro), geheel toe te rekenen aan door een derde beroepsmatig verleende rechtsbijstand;

veroordeelt de raad van de gemeente Hoogezand-Sappemeer tot vergoeding van bij [appellant sub 8A] en [appellante sub 8B] in verband met de behandeling van het beroep opgekomen proceskosten tot een bedrag van € 437,00 (zegge: vierhonderdzevenendertig euro), geheel toe te rekenen aan door een derde beroepsmatig verleende rechtsbijstand;

veroordeelt de raad van de gemeente Hoogezand-Sappemeer tot vergoeding van bij [appellant sub 9] in verband met de behandeling van het beroep opgekomen proceskosten tot een bedrag van € 874,00 (zegge: achthonderdvierenzeventig euro), geheel toe te rekenen aan door een derde beroepsmatig verleende rechtsbijstand;

VIII. gelast dat de raad van de gemeente Hoogezand-Sappemeer aan appellanten het door hen voor de behandeling van de beroepen betaalde griffierecht ten bedrage van € 150,00 (zegge: honderdvijftig euro) voor [appellant sub 5], € 150,00 (zegge: honderdvijftig euro) voor [appellant sub 7], € 150,00 (zegge: honderdvijftig euro) voor [appellant sub 8A] en [appellante sub 8B] en € 150,00 (zegge: honderdvijftig euro) voor [appellant sub 9] vergoedt.

Aldus vastgesteld door mr. W.D.M. van Diepenbeek, voorzitter, en mr. E. Helder en mr. F.C.M.A. Michiels, leden, in tegenwoordigheid van mr. J.V. Vreugdenhil, ambtenaar van staat.

w.g. Van Diepenbeek w.g. Vreugdenhil
voorzitter ambtenaar van staat

Uitgesproken in het openbaar op 9 mei 2012

571.
